

Política | Actualitzat el 18/07/2021 a les 11:00

El franquisme de pedra: així va ser la inauguració del monument de Tortosa

Els discursos d'aquell dia de 1966 deixen ben clara la significació venjativa del monòlit aixecat amb motiu dels "25 anys de pau"

Monument franquista a Tortosa. | Sílvia Berbís

"Sobre la única columna que la guerra dejó del viejo puente del Ebro, en Tortosa, se yergue grácil y evocador el monolito que, de paso para Barcelona, acaba de inaugurar el **Caudillo**". La premsa barcelonina informava així de la visita del general **Franco** a les terres de **l'Ebre**, el 21 de juny del 1966, que va tenir com a plat fort la inauguració del monument als vencedors de la **Guerra Civil**. L'obra es va planejar a partir del 1964, amb motiu de la celebració dels "25 anys de pau". Per aquest diumenge, 18 de juliol, 85 aniversari de l'inici de la Guerra Civil, estava previst començar a demolir l'obra (<https://www.naciodigital.cat/noticia/222280/Govern-recorre-suspensio-judicial-retirada-monument-franquista-tortosa>). Un projecte que entronca amb la voluntat de preservar la **memòria democràtica**, però que una decisió de l'**Audiència de Tarragona** ha aturat com a mesura cautelar.

Aquest diumenge, les entitats memorialistes tornaran a expressar el seu **rebuig** al monument. Dijous passat es va fer una concentració en favor de mantenir-l (<https://www.naciodigital.cat/noticia/222517/defensen-monument-tortosa>) o (<http://www.naciodigital.cat/noticia/222517/defensen-monument-tortosa>). Pels defensors de preservar el monòlit, aquest ha perdut ja el seu component franquista. Al llarg dels anys, a mesura

que la polèmica envoltava l'obra, des de l'**Ajuntament de Tortosa** es responia amb algun arranjament. Així, es va eliminar del monument el símbol del **víctor**, tan lligat al **règim dictatorial**. També es va foragitar tota referència a la inauguració.

Un dels arguments esgrimits pel Col·lectiu per a la reinterpretació del monument de la Batalla de l'Ebre (**COREMBE**) o per Tortosins pel Monument per intentar salvar-lo és el seu suposat valor patrimonial o el fet que el monòlit ja no és el que era. Que després dels canvis efectuats, ja no representa els mateixos valors. Però es pot reinterpretar una obra com aquesta? Un repàs al **dia de la inauguració** ubica perfectament el context en què va ser dissenyat.

El **dictador** va visitar Catalunya el juny del 1966. Va ser, com moltes de les seves estades, llarga i esquitxada de visites pel territori, organitzades a major glòria de Franco. A **Tortosa** hi va anar precisament per inaugurar el monument a l'Ebre. La visita a la ciutat ebrenca va donar un gran protagonisme a la **jerarquia eclesiàstica**. El bisbe **Manuel Moll** va superar totes les previsions d'elogi al Generalíssim: "Vivim uns temps en què, per ignorància d'uns, oblit de molts i malícia d'altres, convé repetir i pregonar a tots els vents, que vau ser instrument elegit per la **Providència**".

[noticia]222280[/noticia]

Eren uns moments en què l'estret lligam entre Església catòlica i règim ja començava a mostrar algunes esquerdes. Una nova generació de sacerdots emergia i establia complicitats amb sectors de l'antifranquisme. El 1966 va ser l'any de la **Caputxinada** i de la **manifestació de capellans** contra la repressió. En aquell context, el **bisbe** de Tortosa s'alineava nítidament amb el nucli dur de la dictadura, posant com a testimoni el monument a la victòria franquista.

El governador civil de Tarragona, Rafael Fernández, va subratllar la significació del projecte, simbòlic de **la batalla més decisiva** de la Guerra Civil, recordant també un altre monòlit, el del Coll del Moro, des d'on Franco va dirigir les operacions bèl·liques. Va explicar que l'estructura metàl·lica del monument volia transmetre la solidesa del règim.

La premsa d'aquells dies subratllava la **simbologia** del monument tortosí, com a homenatge als "màrtirs" de la **Croada** que van caure en la batalla decisiva. El mateix dia de la inauguració, un militar africanista, José Díaz de Velasco, escrivia a *La Vanguardia* sobre la transcendència de la **Batalla de l'Ebre**, que compara amb les de la Primera Guerra Mundial pel seu caràcter salvatge: "Tal i com Franco la va imaginar, va ser una batalla d'**anihilament**".

Aquest és el context en què es va aixecar el monument de Tortosa, que ara alguns voldrien reinterpretar. Però es fa molt difícil **reescriure** sobre les pedres que es van aixecar per immortalitzar una **victòria**.